

Gemeente
Albrandswaard

RAADSBSLUIT

Onderwerp: Beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023	Gemeenteraad: 1 april 2019	Zaaknummer: 48309

Afgevoerd

Voorstel

Onderwerp: Beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023	College van burgemeester en wethouders 19 februari 2019	Zaaknummer 48309
Portefeuillehouder Martijn Heezen		Openbaar
E-mailadres opsteller: m.wildeboer@bar-afvalbeheer.nl		

Geadviseerd besluit

1. Het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 vast te stellen en variant 4 uit dit plan uit te voeren.
2. De benodigde investeringsbedragen van €1.764.000,- beschikbaar te stellen.
3. De begroting 2019-2023 aan te passen bij de eerstkomende tussenrapportage 2019.
4. De kosten 2019 die niet meer door de tarieven gedekt worden ad €331.000,- te dekken uit de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing.
5. Bij de meerjarenbegroting 2020-2024 een voorstel te doen in vier jaar de afvalstoffenheffing te laten groeien naar 100% kostendekkend gebruikmakende van de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing.

Voorstel

Inleiding

Op weg naar een circulaire economie hebben de Rijksoverheid en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) de zogenaamde 'VANG-doelstellingen' (Van Afval Naar Grondstof) geformuleerd voor een verantwoord gemeentelijk afvalbeleid. De ambitie van de VANG-doelstellingen is om in 2020 tenminste 75% van al het restafval te scheiden in herbruikbare grondstoffen zoals plastic, metaal, drankkartons, glas, textiel, papier en gft, waardoor er nog maar maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar wordt ingezameld. Voor 2025 zou dat restafval nog maar 30 kilo moeten zijn. In 2050 moet er helemaal geen sprake meer zijn van inzameling van restafval, alleen nog maar van grondstoffeninzameling. Albrandswaard heeft zich aan deze doelstelling geconformeerd. Momenteel hebben wij met het huidige afval-inzamelsysteem een afvalscheidingspercentage van 56% en een totaal van 202 kg restafval per inwoner per jaar. Om zoveel mogelijk aan te sluiten op de VANG-doelstellingen, moeten er keuzes gemaakt worden voor een ander systeem van afvalinzameling. Met het huidige systeem worden de VANG-doelstellingen niet gehaald. Wij hebben meerdere varianten uitgewerkt waarmee we in meer of mindere mate de VANG-doelstellingen realiseren. Deze varianten zijn onderzocht en staan beschreven in het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 en sluit aan op het coalitieakkoord.

Het coalitieakkoord 2018-2022 zegt hierover:

Effectievere afvalscheiding

Wij zetten in op een effectievere scheiding van het afval aan de bron, dus bij de mensen thuis. Afvalscheiding draagt bij aan de circulaire economie en een lagere milieubelasting. Ook worden de kosten van de verwerking van afval lager, wat direct voordeel oplevert voor onze inwoners.

Beoogd effect

Albrandswaard beoogt de VANG ambitie op termijn te realiseren. Hiervoor kunnen we veel leren van ervaringen uit andere gemeenten. Een voorwaarde voor dat succes bij andere gemeenten bleek dat er goed moet worden samen gewerkt tussen de gemeente en de inwoners, ieder met een eigen verantwoordelijkheid. Dit wordt veelal bereikt door heldere en aansprekende communicatie.

Succesvolle gemeenten hebben er voor gezorgd dat de inzamelvoorzieningen voor de grondstoffen en het restafval netjes en goed op orde zijn. Inwoners zijn geïnspireerd via communicatie en educatie om mee te werken aan een goede afvalscheiding door het aanwezig zijn van de juiste faciliteiten. Dit meewerken aan een betere afvalscheiding bij de inwoners wordt versterkt als aan drie voorwaarden wordt voldaan.

Allereerst is dit de inzet van een financiële prikkel. Het blijkt dat er meer grondstoffen worden ingezameld, als het aanbieden van restafval wordt geprijsd en het aanbieden van de grondstoffen 'gratis' is. Hierdoor worden mensen die zorgvuldig hun afval scheiden beloond en gaan ze minder afvalstoffenheffing betalen.

De tweede prikkel is het zo makkelijk mogelijk maken voor de inwoners om afval te scheiden door zoveel mogelijk (zware) grondstoffen thuis op te halen, zoals opk en gft. Containers voor glas, textiel en pmd moeten op redelijke loopafstand staan. Hoe meer grondstoffen er door de inwoners worden gescheiden, des te minder afvalstoffenheffing betalen de inwoners.

Als laatste zijn communicatie en educatie erg belangrijk. Inwoners gaan meer scheiden als ze weten dat er echt iets van gemaakt wordt. Een brede campagne over afval scheiden helpt daarbij. Met een sympathieke boodschap kan een positief gevoel over afvalscheiding ontstaan. Op basisscholen wordt het onderwerp heel concreet in lesprogramma's verwerkt waardoor er bij kinderen een vanzelfsprekendheid ontstaat dat afval geen afval is, maar een grondstof voor een nieuw product.

Met het uitvoeren van variant 4 uit het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 behaalt Albrandswaard de VANG-doelstelling.

Argumenten

1.1. Met de voorgestelde maatregelen behalen we op langere termijn de VANG-doelstellingen van afvalscheiding.

Er worden in het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 vier varianten bekeken. Daarbij geldt variant 4 als voorkeursvariant. Deze variant gaat uit van:

- nascheiding van pmd vanaf 2020;
- het met minicontainers aan huis inzamelen van gft en opk in de laagbouw;
- bij de hoogbouw vindt maatwerk plaats;
- restafval wordt met ondergrondse containers ingezameld;
- bewoners betalen voor het restafval dat ze aanbieden;
- ondersteuning door communicatie, educatie en handhaving.

Doordat er steeds beter wordt gescheiden zal er op termijn erg weinig echt restafval zijn. Met moderne nascheidingsmachines kan het restafval worden gescheiden van het pmd. Hierdoor wordt ongeveer 75% van al het gebruikte pmd afval er uit gehaald wat herbruikbaar is als grondstof. Uiteraard zullen alle benodigde maatregelen zorgvuldig en gefaseerd worden uitgevoerd en met goede communicatie worden begeleid. De maatregelen zullen per kwartaal worden gemonitord zodat de effecten van de maatregelen zichtbaar worden.

1.2. De voorgestelde maatregelen in het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 verhogen de service voor de inwoners.

De service voor de inwoners neemt toe door het steeds kleiner wordende restafval fractie bij de pmd fractie te gooien en deze via nascheiding te laten scheiden van elkaar. Om het papier en oud karton en gft uit de fractie van restafval en pmd te houden krijgen alle huishoudens in de laagbouw een container. Voor hoogbouw leveren we maatwerk. Scheiden wordt hierdoor gemakkelijker en het scheidingsresultaat beter.

1.3. Het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 draagt bij aan beheersing van de stijgende kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Het Rijk gaat steeds meer belasting heffen op restafval. Voor 2019 wordt de verbrandingsbelasting verhoogt van 13 euro naar meer dan 32 euro per ton. Hoe minder restafval we aanbieden, hoe lager de kosten zullen zijn. We willen juist meer grondstoffen inzamelen, waardoor de totale kosten voor de inzameling binnen aanvaardbare grenzen blijven.

1.4. Met deze maatregelen wordt er ingezet op gedragsverandering en op het principe dat de vervuiler betaalt.

Inwoners die milieubewust bezig zijn en goed scheiden worden beloond. Inwoners betalen voor datgene wat er als restafval wordt weggegooid. Deze financiële prikkel draagt bij aan bewuster scheidingsgedrag en daardoor ook aan een lagere hoeveelheid restafval per inwoner. De financiële prikkel passen wij ook toe bij de inzameling van grof huishoudelijk afval.

1.5. Nascheiding van PMD uit het Restafval levert het grootste rendement op

Op dit moment wordt er via bronscheiding 8.7 kilo plastic per huishouden gescheiden ingezameld. Uit sorteeroproeven blijkt dat er daarnaast nog 26 kilo plastic per huishouden in het restafval verdwijnt, daarmee wordt verbrand en niet hergebruikt wordt als grondstof. Uit ervaringscijfers blijkt dat via nascheiding 75% van het plastic uit het restafval kan worden gehaald. Nascheiden levert zo 2,5 keer meer plastic op dat kan worden hergebruikt dan via bronscheiding en levert daarnaast als voordeel:

- Minder kilo's restafval die verbrand worden en waar verbrandingsbelasting over hoeft te worden betaald;
- Minder vervoersbewegingen voor het ophalen. PMD en restafval wordt nu gescheiden opgehaald. Als restafval samen met PMD wordt opgehaald scheelt dat 1 ronde aan inzameling en zo een aanzienlijke besparing op de kosten en de CO2 uitstoot;
- Inzameling van PMD en restafval via ondergrondse containers (scenario 4) levert de grootste besparing op de inzamelingskosten. Voor het legen van ondergrondse containers is 1 wagen en 1 medewerker nodig die gaan rijden/leggen als dit noodzakelijk is. Voor het legen van een minicontainer dienen vaste routes gereden te worden en zijn 1 wagen en 3 medewerkers nodig.

1.6. De voorgestelde maatregelen betrekken inwoners actief bij de verduurzaming van de afvalinzameling.

De maatregelen betrekken inwoners actief bij het inzamelen van grondstoffen en stimuleren hen tot een meer duurzame levensstijl. Inwoners worden actief betrokken doordat er intensief ingezet wordt op bewezen effectieve prikkels van bewustwording. Dit doen wij door communicatie en educatie, maar ook doordat onze gemeente het goede voorbeeld geeft door een passende serviceverlening. Door interactieve communicatie maken we inwoners ervan bewust dat het behalen van de scheidingsdoelstelling een gezamenlijke opgave is. Tevens krijgen zij inzicht in de bijdrage die zij daaraan kunnen leveren. Zo maken we inwoners bewust van het belang van een meer duurzame levensstijl en omgang met kostbare grondstoffen.

1.7. Samen optrekken met Barendrecht en Ridderkerk levert zowel financiële als praktische voordelen op.

Door een vergelijkbaar afval- en grondstoffenbeleid van de BAR gemeenten, besparen we op de uitvoering, werken we efficiënter en voorkomen we 'afvaltoerisme'. In het eerste jaar onttrekken we middelen uit de voorziening en op langere termijn levert het voorkeursscenario de grootste besparing op en blijven de kosten beheersbaar. De afvalstoffenheffing zal wel moeten worden verhoogd, afhankelijk welk scenario wordt gekozen.

4. De voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing wordt aangewend, want het tarief voor de afvalstoffenheffing is al vastgesteld.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing 2019 zijn eind december 2018 vastgesteld. Bij het bepalen van de

hoogte van deze tarieven zijn de kosten als gevolg van de afvalstoffenbelasting van het Rijk en het afvalbeleidsplan niet meegenomen. De kosten voor 2019 worden daarom te laste gebracht van de voorziening bekleemde middelen afvalstoffenheffing.

5. Met het aanwenden van de voorziening bekleemde middelen afvalstoffenheffing zorgen wij voor een geleidelijke groei van het tarief afvalstoffenheffing tot kostendekkend niveau.

De prijsprikkel is een instrument om de doelstellingen uit het afvalbeleidsplan te realiseren. Daarom wordt uitgegaan van volledig kostendekkende tarieven. De vastgestelde tarieven 2019 zijn slechts voor 88,45% kostendekkend. Hierbij is rekening gehouden met een jaarlijkse bijdrage uit de voorziening afvalstoffenheffing van € 300.000,-. De voorziening raakt hierdoor uitgeput en de kosten zullen uiteindelijk doorberekend moeten worden in het tarief afvalstoffenheffing. Gezien de omvang van de stijging als gevolg van de meerkosten van het afvalbeleidsplan (circa € 24,- tariefstijging) en het vervallen van de bijdrage uit de voorziening afvalstoffenheffing (circa € 30,- tariefstijging), wordt een gefaseerde stijging voorgesteld. De jaren dat de tarieven niet kostendekkend zijn wordt het tekort met de voorziening bekleemde middelen afvalstoffenheffing verrekend.

Overleg gevoerd met

Het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 is afgestemd met de portefeuillehouder en besproken in de beeldvormende commissie voor Beraad en Advies. De financiële gevolgen van de uitvoering van het beleidsplan zijn afgestemd met de afdeling Financiën.

Kanttekeningen

1.1 Participatie in afvalscheiding

De effecten op het scheidingspercentage worden alleen gehaald wanneer onze inwoners actief gaan meewerken aan een betere afvalscheiding. Dit in combinatie met het op orde krijgen van goede inzamelvoorzieningen, gefaciliteerd door de gemeente.

1.2 Communicatie en educatie

Alleen met een aansprekende, blijvende publiekscampagne kunnen we onze inwoners stimuleren om zich bewust te worden van het apart houden van goede grondstoffen en de hoeveelheid restafval sterk verminderen. De inzet van permanente afvaleducatie op basisscholen moet ervoor gaan zorgen dat kinderen gaan inzien dat afval geen afval is, maar een grondstof voor nieuwe producten. Hierdoor blijven we goed voor onze aarde zorgen.

Uitvoering/vervolgstappen

Na vaststelling van het beleidsplan draagt de NV BAR Afvalbeheer zorg voor de planning en uitvoering van alle maatregelen.

De raad wordt regelmatig geïnformeerd over de voortgang van de maatregelen en hun effect.

Financiële informatie

Door de forse stijging van de afvalstoffenbelasting op restafval per 1 januari 2019, is er in elke variant sprake van een toename van de kosten. Scenario 4 levert in 2019 en 2020 meerkosten op ten opzichte van de status quo als gevolg van incidentele implementatiekosten. Dit scenario wordt in het beleidsplan Afval en Grondstoffen nader geconcretiseerd. Hier bij wordt uitdrukkelijk opgemerkt dat de invoering van de variabele afvalstoffenheffing pas plaatsvindt na de uitrol van het plan en onze inwoners de grondstoffen op een goede wijze kunnen aanbieden.

Meerkosten van de varianten

De doorrekening van de varianten geeft ten opzichte van de huidige situatie de volgende meerkosten in meerjarenperspectief.

nr.	Uitkomst Varianten / incl stijging belasting en verwerk.kst	2019	2020	2021	2022	2023
0	StatusQuo + vervangingsinv.	211	342	346	351	355
1	Service op rest, vast tarief ASH	246	415	416	429	429
2	Service op rest, variabel tarief ASH	331	504	328	339	338
3	Service op grondstoffen, vast tarief ASH	309	714	537	548	545
4	Service op grondstoffen, variabel tarief ASH	331	416	238	248	246

Meerkosten x € 1.000-

Uitgangspunten

In de varianten is rekening gehouden met de gevolgen van de verhoging van de afvalstoffenbelasting op restafval door het Rijk per 1 januari 2019 en een inschatting van de stijging van de verwerkingskosten. De verwachting is echter dat het Rijk de belasting de komende jaren verder gaat verhogen. In de berekeningen is het tarief 2019 verwerkt, omdat er nog geen inschatting is te maken over toekomstige aanpassingen. De verwerking van restafval moeten voor 2020 en volgende jaren opnieuw worden aanbesteed. De tarieven voor de verwerking van restafval zijn de afgelopen jaren gestegen in de markt. Omdat de aanbesteding nog niet is gedaan, is er nog geen zekerheid over het tarief van het restafval voor de komende jaren. In de berekeningen hebben wij een aanname gedaan op basis van de marktontwikkelingen.

Investeringsen

Om de uitvoering van variant 4 van het plan te starten in 2019 zijn investeringen nodig tot een bedrag van € 1.764.000,-. De kapitaallasten verbonden aan deze investeringen zijn verwerkt in het overzicht meerkosten van de varianten.

Het betreft de volgende investeringen:

Omschrijving	Bedrag
Minicontainers papier laagbouw	€ 262.140
Ondergrondse container papier hoogbouw	€ 143.750
Vervanging minicontainers GFT laagbouw	€ 262.140
Plaatsing GFTcocons bij hoogbouw	€ 105.750
Vervanging minicontainers restafval buitengebied	€ 37.440
Plaatsing ondergrondse container restafval hoogbouw en laagbouw	€ 952.250
	€ 1.763.470

Dekking 2019

De tarieven voor de afvalstoffenheffing 2019 zijn eind 2018 vastgesteld. De kosten voor het jaar 2019 ad € 331.000,- komen ten laste van voorziening bekleemde middelen afvalstoffenheffing.

Meerjarenperspectief

Het uitgangspunt bij de hoogte van de afvalstoffenheffing is kostendekkende tarieven. Bij de meerjarenbegroting 2020-2023 doen wij de raad een voorstel om in 4 jaar de afvalstoffenheffing stapsgewijs te laten groeien naar een kostendekkend niveau. In de jaren dat er nog geen 100% kostendekkend tarief is, zullen de saldi worden verrekend met de voorziening bekleemde middelen afvalstoffenheffing.

Indicatief effect op de hoogte van de afvalstoffenheffing

Alle varianten zijn doorgerekend en hebben een gevolg voor de afvalstoffenheffing. In onderstaande tabel is per jaar aangegeven wat de effecten in Euro's zijn. Te zien is dat in de eerste jaren een extra verhoging is als gevolg van eenmalige project- en communicatiekosten.

nr.	Effect op tarief zonder gebruikmaking van voorziening Afvalstoffenheffing	2019	2020	2021	2022	2023
0	StatusQuo + vervangingsinv.	-21	-34	-34	-35	-35
1	Service op rest, vast tarief ASH	-24	-41	-41	-43	-43
2	Service op rest, variabel tarief ASH	-33	-50	-33	-34	-34
3	Service op grondstoffen, vast tarief ASH	-31	-71	-53	-54	-54
4	Service op grondstoffen, variabel tarief ASH	-33	-41	-24	-25	-24

Gefaseerde groei afvalstoffenheffing

Bij de begroting 2020-2024 bieden wij u een definitief voorstel aan voor een gefaseerde groei naar kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing. De invoering van een variabele afvalstoffenheffing vindt pas plaats na de uitrol van het plan en onze inwoners de grondstoffen op een goede wijze kunnen aanbieden. In onderstaande tabellen is indicatief weergegeven wat de effecten van het afvalbeleidsplan en het terugdraaien van de reguliere aanwending van de voorziening afvalstoffenheffing zijn ten opzichte van het tarief 2019 (€ 236,36 meerpersoonshuishouden). Hierbij is het verloop van de voorziening afvalstoffenheffing weergegeven.

Stand voorziening per variant en effect afvalstoffenheffing	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1-1	1.632.955	1.002.066	511.866	290.766	138.566	130.466	122.366	114.266
Storting								
Onttrekking regulier	-300.300	-280.200	-281.100	-327.200	-308.100	-308.100	-308.100	-308.100
Correctie regulier	0	50.000	100.000	225.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Dekking kosten ABP	-330.589	-260.000	-40.000	-50.000	0	0	0	0
Saldo voorziening	1.002.066	511.866	290.766	138.566	130.466	122.366	114.266	106.166
Te verwerken in afvalstoffenheffing	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Terugdraaien onttrekking voorziening	0	-50.000	-100.000	-225.000	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
Kosten ABP	-330.589	-416.056	-238.484	-248.232	-245.559	-245.559	-245.559	-245.559
Dekking ABP ten laste van voorziening	330.589	260.000	40.000	50.000	0	0	0	0
Totaal variant 4	0	-206.056	-298.484	-423.232	-545.559	-545.559	-545.559	-545.559
Stijging ASH in € op basis 10.058 woonruimten	0	-20	-30	-42	-54	-54	-54	-54
Waarvan:								
Terugdraaien onttrekking voorziening	0	-5	-10	-22	-30	-30	-30	-30
Kosten afvalbeleidsplan	-33	-41	-24	-25	-24	-24	-24	-24
Dekking afvalbeleidsplan ten laste van voorziening	33	26	4	5	0	0	0	0

Op basis van deze variant van een ingroei-schema worden de indicatieve tarieven voor een meerpersoonshuishouden:

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Tarief meer persoons huishouden in €	236,36				
Verhoging (afgerond)	0	20,-	30,-	42,-	54,-
Nieuw tarief	236,36	256,-	266,-	278,-	290,-

Communicatie/participatie na besluitvorming

Na vaststelling van het beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023 start een uitgebreide, aansprekende publiekscampagne om onze inwoners te laten warmlopen voor een betere afvalscheiding. Via onder andere de wijkoverleggen zullen de maatregelen worden toegelicht en worden bewoners geïnformeerd over de toekomstige voorzieningen.

De publiekscampagne zal geruime tijd worden gevoerd om de inwoners te laten wennen aan de nieuwe situatie.

Bijlagen

1. Beleidsplan Afval en Grondstoffen 2019-2023
2. 2. 57046 Raadsinformatiebrief inzake beantwoording vragen Stem-Lokaal beleidsplan afval
3. 3. 57367 Raadsinformatiebrief inzake beantwoording toezegging BA 18-03-2019-Afval
4. 10. Raadsinformatiebrief 2019 44879 inzake beantwoording Raadsvragen GroenLinks inzake koersbepaling Afval en grondstoffen
5. V2 Beantwoording technische vragen CU-SGP beleidsplan afval 140319
6. V2 Beantwoording technische vragen EVA beleidsplan afval 140319
7. V2 Beantwoording technische vragen VVD beleidsplan afval 140319
8. 59390 Motie I GroenLinks Motie Geen Sticker Geen Reclame
9. 59391 Motie II EVA Motie Uitwerken Variant met burgers
10. Amendement A EVA - NAP 190401 amendement afval
11. Amendement B CUSGP 2019 amendement Afval en Gondstoffenbeleid